

Ingmar Bergman

دووینللمه له ننه مساره :

بريگمان و

ته لایق سی به سی له سینه مادا ..

● هاشم علي مه ندي ●
ښه نا - نه مسا

ټوهی بوړه خسا که به ره میکی زور له شانوگه ری پیشکه ش بکات ، له م دواپه شدا ده زکای شانو له ټه له مانیای روژ تاوا داوای لی کرد به به ره می « دون جوان » به شداری له میهره جانی سالزبورگدا بکات ..

له راستیدا جاری په کم نی په که بریگمان بریاری ټوه ددات که سینه ما چی بهیلت ، به لگو دوو سال بهر له نیمرو هه مان بریاری داو پاشان لی ی پاشکه زبووه وه وگه پایه وه هه مان شوینی جارانی که ټه ویش پشت کامیرایه ، هه ربویه ش ناچارین که ټه مجاره ش پروای بی نه که یین وناشمانه وی پروای بی بکه یین ، چونکه دوورکه وتنه وهی له کامیرا زیانکی زور به سینه ما ده که په نی ، ټه که رچی قازانچیکه بو شانو ..

دوا فلمی بریگمان « فاریاو الکساندرا » بوو که باسی دوو مندالی شاره که ی خوی « سوید - اوبسالا » ی تیدا ده کات له و شوینانه ی که خوی ته مه نی مندالی تیدا به سر بردووه ، دریزی فلمی که « سی ساعات وه شت ده قیقه » بوو ، له کونفرانسه که یش ټوه ی روون کرده وه که ده وله مه ندی و به سه ره اته کانی ده که که وایان لی کردووه فلمی که وا دریز بکاته وه و ماوه که ی زور بیت ..

بریگمان نیستا له ته مه نی « 65 » سالی دایه وله ماوه ی چل سال له بواری سینه مادا توانیویه تی 45 فلمی ده ربکات ، که لیتمان پرسی ، توپلی ی ناسان بی ټه م هه موو ناوبانگه پشت گوی

له سه ره تای مانگی نابی رابردوودا شاری سالزبورگ ، دووهم شاری که وره ی نه مسا ، میهره جانی شانوی جیهانی سازدا ، به شیکي زوری هونه رنه ندانی جیهان به شهاریان له م میهره جانه دا کرد ، له وانه ده رهینه ری سینه مایی به ناوبانگ « ټه نکیمار بریگمان » بوو که به شانوگه ری « دون جوان » ی نووسه ری فره نسایی مولیر ، به شداری میهره جانه که ی کرد

هر له ریگه ی ټه م میهره جانه وه بوو که بریگمان له گه ل کومه لی له روژنامه نووسانی ټه م وولاته دا « که ټیمه یش به شداریمان تیدا کرد ، به یه ک گه یشت و رایگه یاندا که ټیتر خوی له سینه ما دوور ده خاته وه دوا ی پیشکه ش کردنی ټه م به ره مه ی ، واته به ره می « دون جوان » .

ټه م هونه رنه نده به زوری له ریگه ی فلمی کانی په وه ناوی ده رکرد له وانه فلمی « کبی » ، « هاوارو چرپاندن » ، « چند دیمه نی له ژبانی بنه مالتیک » ، هر له ریگه ی ټه م فلمی مانه شه وه نه ک هر له ټه وروپا ناسراو به لکووله سه رانسه ری جیهاندا دهنگی دایه وه ..

بریگمان به ناچاری وولاته که ی خوی « سوید » ی ، چی هیشت له ترسی رژیمه که ی که داوای پاره یه کی زوری لی ده کرد له بریتی ټه و داهاته ی به دهستی ده که وت ، ټه وه بووله دوا پیدا رووی کرده میونخ له ټه له مانیا .. هر له ویش بواری

بخهیت ، له وه لامدا گووتی : ماندووم : به لکو زوریش ماندووم ، بویه نامه وی له ناکاودا بکهوم « مه به ستم ناومه » ، چونکه له وانه یه له مه وروا به ره می باشم له دست نه یه ت و زیاتر گووتی : « من هردهم یه که م بووم وده موی له سه ر خوبیمه خواره وه ، نه وه که به یه کجاری بخلیسیکیم وله ناو بجم » ، دانی به وه شدا نا که وه کوو گیان له به ریک هیزی نه وه ی نه ماوه زیاتر کار بکات ، بو به لگه ش گووتی :

له م فلیمه ی دوا ییما 130 روژی ته واو به بی وه وه ستاوم و کارم کردووه بی نه وه ی دانیشم ، تاوه کو وام لیها ت له کوتا ییدا هه ستم کرد که نیتروم ناکری به رده وام بم)

له هه مان روژی کوئفرانسسه که دا که روژی [14] ی ته مووز بوو ته مه نی بریگمان بوو به شه ست و پینج سال ، له گه ل نه وه شدا بینیمان هیشتا هر له سه ر هیزو توانای خو ی بوو به لام نه وه ده یگووت : وام مه پینج که له گه لتاندا دانیشتووم ، له وانه یه نه وه م بو بکری ، به لام نیتروم هیچ ناواتیکم به سینه ما نه ماوه ، نیازم وایه له مه و دوا خو م بو شانو ته رخان بکه م و به س ، به جیشی ناهیلیم تا دوا یی .. هه روه ها گووتی : له شانودا ژیانم له به رچاودا فراوانتر دیار ده بیت ، هر ووشه یه کی سه ر شانو ژیانکی تازه یه هر جار یکیش خو م له گه ل به ره میکدا خه ریک بکه م شتیکی تازه م بو دهرده چی که به ر له نیستا نه م زانیووه . له باره ی هه لبار دنیشی بو شانو که ریه که ی مولییر « دون جوان » گووتی :

نه م شانو که ری یه م به دل بوو ، چونکه هه ستیکی نیستای خو م دهر دهر بی که نه ویش بیزاری مه له م ژیا نه ..

مولییر نه م شانو که ری یه ی له سالی 1664 دا نووسیوه ته وه ، له کاتیکدا که مه لیکي فهره نسا پشت گو یی خستبوو ، شه ریکی بی دنکی له گه لدا ده کرد ، بویه له ده مه ته قی کانی دهرده که وی که زور توپه بووه له وانه یشه به ره مه که ی له ماوه ی یه که هه فته دا نووسی بیته وه ، مه ترسی خو ی له مردن و خوشه ویستی شی بو ژیان تیایدا دهر بریوه ..

نیستاش من « هر بریگمان ده لی » : هه مان هه ست ده که م که نه ویش ترسانمه له مردن و خوشه ویستیمه بو ژیان .. نه وه ی شایانی باسه هر هه مان شانو که ری به ر له سی سال له لایه ن بریگمانه وه له میون یخ پیش که ش کراوه که نه وساش هه مان ته نکوچه له مه ی نیستای هه بووه ، هر وه کوو

خوی گووتی و پرونی کرده وه ..

له راستیدا بریگمان زور خووی داو هته نه و به ره مانه ی که ژیا نی خو ی ده گپرنه وه ، له وانه یش « نورا » ی هنریک نه بسن که له سالی 1981 دا پیشکه شی کردووه ، هه روه ه شانو که ری (خاتو جولیا) که نه مه یشی له دوا ییدا خسته سه ر « شاشه » ی په رده ی سینه ما له ژیر ناوی « چه ند دیمه نی له ژیا نی بنه ماله یه ک » .

بریگمان دوژمنایه تیکی گه وره ی له گه ل نافرته دا هه یه بو نمونه ش « شه ش ژنی خواستووه » ، برواشی وایه که نافرته ی نه وروپا هیشتا پاش که وتوووه له وه ش دنلیایه که نافرته ی نه سکه ندناقی نازادتره له نافرته ی فهره نسایی ، چونکه هه یه که میان زیاتر به شداری و هاو به شی له جه نگدا کردووه ، بویه نایین زور کاری تی ناکات ،

هه روه ها بریگمان رای که یاند که نیتروم مه و دوا خو ی زور له گه ل نه م بابه ته خه ریک ده کات که نه ویش مه سه له ی نازادی نافرته ته ..

بریگمان وه نه بی هر له بواری بیرو پاکانیدا زه لامیکی سه ر بیت ، به لکو له هه لس و که وتیشیدا هر سه یره ، به ریوه به رانی میهره جانی سالزبورگ سه ریان سوپما که بریگمان بریاری دا شانو که ری یه که ی له مه لبه ندیکدا ساز بکری که بو دوا مه شق « جه نه رال پروقه » دروست کرابوو .. بویه ش زیاتر سه رسام بوون چونکه مه ترسی نه وه بیان هه بوو خه لکیکی زور نه یه ن بو بینینی شانو که ری یه که ، دوا ی نه وه ی له سه ر شه قام ده بینن ، که نه مه شیان زه ره ریکی زور له داهاتی میهره جانه که ده دات ، بریگمان له وه ش زیاتر داوای لیکردن که به هر جو ریک بیت ده بی مه لبه نده که فینک بکه نه وه ، چونکه خو ی له گه رما ناهه سیته وه بو بیزار ده بی به تاییه تی له و روژانه شدا پله ی گه رما له سینه ردا که بیبووه 38 پله ، له کاتیکدا که بریگمان شه رتی کرد بوو که له دوانزه پله زیاتر نه بیت ، له گه ل نه وه شدا که به ریوه به رانی میهره جانه که نه مه شیان بو ناماده کرد که چی نه ناماده ی پروقه که سو وه نه شه وی پیشکه ش کردنی شانو که ری یه که ش دهر که وت ، له به ر گه رما ..

هه ربویه شه که ده لین « هونه ر شیتییه و شیتییش هونه ره » ، که نه مه شیان من نایلیم به لکو روژنامه کانی نه مسا نه وه بیان به سه ر لاپه ره کاندا دهر دهره وشایه وه ..